

Előfizetési árak:

Egész évre 10 fnt — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hóra 1 " — "
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

és
Kiadóhivatal:
Fő-piacz. Simonffy-ház,
a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsé-
keltebb árszámítás mel-
lett vétetnek fel.

Mire való az „ó nép“?

Debreczen, 1893. Szept. 11.

(T.) Jól emlékszem rá, de nem is oly régen történt, hogy igaz ne lehetne, 1868-ban, mikor Madarász József megindított egy politikai hetilapot a „Zászlót“, Áldor Imre pedig megindított egy másikat, a „Nép“-et. Áldor Imre jobban értett a reklámhoz, a „Nép“-re 6000 előfizető jött be. A „Zászló“-ra vagy 600. Ebből a lap nem tudott megélni, de meg borzasztó rossz is volt. Madarász belátta, hogy a lapkiadás és szerkesztés nem kenyere, hát a „Zászló“ bele olvadt a „Nép“-be és lett „Nép-zászló“-ja. Ebbe írta aztán Madarász az ő cikkeit, az „Ó nép“-hez, ezt a kifejezést használván valamikor Cicero is, de a mai világban olyan furcsán jött ki, hogy az értelmiség kaczagott rajta, maga az ó-nép pedig kerekelt oldott tőle, úgy, hogy Áldor kéretlenül volt hazánk e nagy fiának ciceroiádjait beszűntetni, s miatta a lelkes néprtribunál összeveszni.

Hanem, a ki az „ó nép“ ámitása miatt a „Zászló“, később a „Nép-zászló“-jára legdühösebben haragudott, az a „Magyar Állam“ volt. Olyan cikkeket förmedvényezett belé az Úr prófétája, hogy a ki olvasta, a derekát fogta, úgy nevetett. Származott pedig az a rettentő düh abból, hogy a „Nép-zászlója“ a „Magyar Állam“ terrénamára csapott át, működését hasznos foglalkozásnak vélvén, a „Magyar Állam“-nak konkurencziát csinálni bátorzkodott.

Azt kellett volna olvasni, hogy

szidta akkor a „Magyar Állam“ a „Nép-zászlóját“, a mi véghetetlenül mulattatta Áldor Imrét s csak azért is mókázott vele, notabene, kitűnő író és szerkesztő volt, a ki úgy játszott ellenfeivel, mint macska az egérrel! A mi pedig a „Magyar Államot“ legjobban bántotta, az a népre való hivatkozás volt. Arra a „buta“ népre. Még csordának is elnevezte! Mert hát mit ért az a „buta nép“ a politikához. Kötőféken vezeték és ha igent mondanak neki, igenre bödül, ha nemet, hát nemre. És ezzel akar imponálni a szélsőbal, szemben Magyarország intelligenciájával, tudományos köreivel és tanult kasztjaival. A „buta népre“ hivatkozik, mely azt se tudja, bü-e vagy bá, hanem „ordítja, a mit a szájába adnak!“

Igy irt a „Magyar Állam“ akkoron. De bezzeg milyet fordult a koczka. — Hogy folyamodnak most a néphez éppen ők, hogy állítják föl Magyarország intelligenciájával, tudományos köreivel és tanult kasztjaival szemben. Hogy akarnak vele lehurrogatni az ószt, elsötétíteni a világosságot, megállítani a haladás kerekét, megfojtani a szabadelvűséget, eltápostatni a század fejlődésének csiréit!

Szemben az ország törvényhatóságával, hol csak is a művelt elemek döntöttek, ismét a tömeget akarják talpra állítani, melyre kimondták a „butaság“ és „baromság“ szentenciáját, hogy kötőféken kell vezetni és „arra ordít, azt ordítja, a mit a szájába adnak.“

Nem régen Szabadkán akartak inszenizálni egy ily imponáló meetinget, melyen kimondatták volna a tömeggel az

anatémát a polgári anyakönyvvezetésre és a polgári házasságra. Ez a tudományos tömeg persze illetékes bírja lett volna az állami gépezet mozgásának és az intézkedések célszerűségének, az anyakönyvek és polgári házasság intézőjének, mint egy felvilágosodott nemzet elmaradhatlan atributumának. Ez a tömeg bírálta volna el a 19-ik század vívmányait a szellemi, éppen úgy, mint az anyagi téren, ez adta volna meg helyeslését vagy vetőjét a kormány tettei felett. De véletlenségből közbe jött a kolera, a belügyminiszter a nagyreményű gyűlésvészséget betiltotta, s a tömeg mély belátásához folyamodó buzgóság fáradtsága kárba veszett.

— szept. 12.

— Ő Felségének szavai.

Példátlan horderejük Ő Felségének nyilatkozatai, melyekkel — a mint már tegnapi táviratainkban jelentettük — a boros-sebesi küldöttségek üdvözlő szavaira válaszolt. E nyilatkozatokban Felséges Urunk teljes solidaritást vállalt a magyar állammal, a mely jelenleg liberális muszáli, a mely jelenleg államkormányzatunknak sarkalatos alapelvét képezi. Különösen nagy horderejű az, a mit a Felség Pável püspöknek válaszolt, mivel szemben hangsúlyozta a nemzetiségekkel való békés egyetértést, a törvények és az alkotmány tiszteletét, de ugyanekkor jutottak bíráló szavak azoknak is, kik a chauvinizmus olesó köpönyegében igyekeznek a népkegy megszerzésére és nem törődnek vele, ha utcaizai

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

S a k k - m a t t.

— Egyik parasztját kénytelen vagyok kiütni, grófnő, hogy futómat felszabadítsam.
— Csak bátran, kölcsönbe esik.

A két egyén, ki a Rápolthy kastély folyosóján egy sakk-játszmával igyekeznek a délutáni unalmas órákat elűzni, Elza grófnő, gróf Rápolthy Dezső özvegye, még csak 20 éves — és báró Szarvassy Kázmér, — távolról rokonok

A hosszú folyosó üvegezett oldalát, kívülre feltűnő vadszöllő sűrű lombja feleslegesé teszik a függönyök lebecsátását — a félhomályt ritkán oszlatja el a levelek között át-szűrődő nap sugar, mely az átelleni fal freskóin rezegve tovább szökel.

— Nem találja ury, grófnő — véve fel a szót Szarvassy kis idő múlva, — hogy az életben szintén vannak olyan parasztok, kik az embernek utjában állnak?

— Volt már alkalma ilyenrel találkozni?
— Kérdé Elza kitérőleg.

— Soha! — mint tudhatja, meg van az az aristokratikus vonásom, hogy rangomon alóval nem szeretek ismeretséget kötni. Hanem a szegény Bélteky Sándor grófot ugyancsak felbosszantotta egy a minap.

— Remélem, olyan könnyen bánt el vele, mint ön előbb a parasztabuval.

— Ellenkezőleg, a futó szerepét vállalta magára . . . Szabad figyelmeztetnem, hogy futóm bástyáját fenyegeti.

— Ön tulságosan figyelmes. Nos? . . .
— Boszankodva kell nevetnem Sándor gróf esetén. Ha megengedi, elbeszélésem.

Elza egy tekintettel megadta az engedélyt.

— A mult héten az öreg gróf vadászatot rendezett birtokán. Nők is hivatalosak voltak, mindenki tudta hogy fiát házasi:ja.

— Ön is ott volt?

— Sajnálatomra nem vehettem részt; e beszélésem azonban teljesen hiteles erővel bír, mert maga a fiatal Sándor gróf bizta reám a titkot. A nők között ott lehetett látni Melánie grófnőt is . . .

— Melánie . . . ?

— Álnév; a valódi nevet nem árulta el, hiszen Sándor gróf maga a megtestesült discretio. Szavai után ítélve, Melánie grófnő egy földi angyal, az erény mintaképe s a boldogság bőségszarvát tartja kezében. Így nem csuda, ha a grófnak választása reá esett . . .

— Sakk! félek, hogy elvesziti királynéját . . .

— Megmarad az élő királynőm . . .

— Természetesen, korona nélkül . . .

— A legszebb korona egy csinos asszonyi fejköő, ha én tehetem fejére . . .

— Kinek?

— Önnek, grófnő . . .

— Ah, minő meglepetés! Mióta tekint báru ur királynőjének.

— Mióta sze . . .

— Vájon. A királynőnek engedelmeskedni kell.

— Mindenes-tre

— S én azt akarom, hogy e tárgyról hallgasson.

— Parancsa szerint . . .

— A grófnak Melániera esett választása S áztán?

— Igen . . . Melánie és Sándor előre lovagoltak, a társaság meszse marad a hátuk mögött. A gróf ezt az alkalmat akarta felhasználni a nyilatkozásra s mi sem állott utjában, mert a társaság is csoporokra oszto va kalandozta be a vadászterületet, csupán egy paraszt.

— Magam eé képzeltem: marczona kinézésü, furkós bottal kezében, éltedet vagy pénzedet! . . .

— Csalódik grófnő. Finom embernek monják a társasághoz tartozott ő is. Valami Szentiványi nevű, állítólag híres orvos . . .

— Ery saját érdeme van. Isme i?

— Nincs szerencsém . . .

— Folytassa tovább!

— Az orvos mindig nyomukban volt. Egyszerre Melánie grófnő mellé startoltatta lovát s a két ló, mintha egyszerre ijedt volna meg valamitől, sebes vágatással rohat előre, Sándor

botrányokkal és tulsásokkal hiábavaló izgalmakat idéznek elő — a haza kárára. Metianu püspökkel szemben a felség szigorral szólott s itt hangja emlékeztetett arra a hanglépcsőre, melynek egyik zöngéje ma is a fülében cseng Metianu ur egyik püspöktársa, Strossmayer urnak. Hogy pedig Ő Felségének nagy oka volt ily erős kritika gyakorlására, kitűnik a legújabb belényesi zavargásokból is, a melyek felől **távirati rovatunk** értesít — Még egyszer, most már egész terjedelmükben reprodukáljuk az Ő Felsége által adott főbb válaszokat.

A római katolikus klerusnak Ő felsége következőleg válaszolt:

„Fogadják meleg köszönetemet hagyományos hű érzelmeik újabb biztosításáért. Nem kétkem hogy a római katolikus klerus szent hivatásának megfelelően, a vidéken is **ápolni fogja a népeességben a vallásnyugalom** és békés egyetértést felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül, mely törekvésében változatlan kegyelemre és jóakaratra bízton számíthat!”

Pável püspökhöz, ki egy hírlap szerint „fényes elégtételnek” veszi a fejlődési szavakat — a király így szólott:

„Örömmel hallok azon meggyőződésök nyilvánítását, miszerint atyai gondoskodásom oda irányul, hogy kedves Magyarországom őszes honpolgárai vallás és nyelvkülönbség nélkül szoros összetartásban és kölcsönös egyetértésben nyugodtan élvezzék a béke, haladás és jólét áldásait s nem kétkem, hogy önök is ezen óhajomás megvalósításában teljes odaadással fognak közreműködni, mert a mint egyrészt üres jelszavak hangoztatása, tulzó sovinizmus és kárhozatos utcai kibágások távol állanak az igazi hazafasságtól, ugy másrészt hazafias kötelesség és az összes honpolgárok valódi érdeke követeli, hogy a békés egyetértés a nemzetiségek között, valamint az ország alkotmányának és törvényeinek tisz-

teletben tartása mindenütt és különösen a vidéken gondosan ápoltság és biztosítassék. Meggyőződve, hogy e kötelesség teljesítésére önöket a jövőben is mindekor készen fogom találni, fogadják hódolatuk és ragaszkodásuk biztosításáért szívélyes köszönetemet.”

Metianu püspökhöz így szólott a magyar király:

„Szívesen biztosítom önöket változhatatlan kegyelemről és jóakaró oltalmáról, mely minden alattvalómra vallási és nemzetiségi különbség nélkül egyaránt kiterjed. Reményem egyébiránt és elvárom, hogy önök is befolyáuk által **híveiket távol tartani fogják azon ártalmas izgatásoktól**, melyek némely vidéken a nép félrevezetését czélozzák mert habár nyelvük nem ugyanaz, minden nemzetiség a más nemzetiségekkel való békés egyetértést fentartani, valamint a törvényeket és az ország alkotmányát egyformán tisztelni tartozik **s csak ily módon egyedül érhetik el valódi érdekeik és jólétük biztosítását és fejlődését.**

— **Forrongás Csehországban.** Az ifjú csehek mostanában meg akarták ünnepelni az évfordulóját az ugynevezett szeptemberi leiratnak, a melylyel a király tudvalevőleg ígéretet tett a csehnek, hogy nemsokára Csehország királyává is koronáztatja magát. Ezt az ünnepséget most hatóságilag betiltották, a mi Csehországban nagyfokú izgalmat keltett. — A betiltás okozta izgalom mértékét bizonyítja az, hogy a prágai helyőrséget számos zászlóaljjal megerősítették és hogy a tisztekhez a napokban oly tartalmu titkos katonai parancs érkezett, a mely szerint hosszabb szabadságidőt mostanában senkinek sem engedélyeznek. A helyzet komolyságára vall az is, hogy a VIII. hadtest legénységét, a melynek Prágában van a törzse, az idén nem szabadságozták, habár már három évet kiszolgálták. A tavalyi királyi leirat dolgában megindult mozgalom egyre szélesebb hullámokat ver. Noha a hatóságok erélyes intézkedéseket tettek, attól tartanak, hogy a királyi leirat évfordulójának a napján, egész Csehországban nagy kibágások lesznek. — A cseh nép minden rétegében háborog és tüntetésekre készül. Pil-

senben szombaton már összeütközésre is került a dolog a laosság és a rendőrség között. A tömeg a németek háza előtt verődött össze s csak nagynehezen sikerült a rendőrségnek őket szétoztatni. Dyk birodalmi gyűlési képviselőt és Csernohorszky prágai községi tanácsost a kik a tömeget izgatták, elfogták. — Vasárnap Prágában is nagyobb zavargásoktól tartottak. A katonaság a kaszárnyákban konzignálva volt, hat óra után az egész városban erős katonai őrzérek czirkáltak. A nyugalmat azonban mi sem zavarta meg. Minthogy a hatóság a királyi leirat dolgában rendezett ünnepségeket betiltották, az agitációt most a városi képviselőtestületek kebelében akarják folytatni. Mind-nütt határozati javaslatokat készülnek benyújtani, a melyben teljesítését kéri a királyi leiratban foglalt amaz ígéretnek, hogy a király Csehország királyává is koronáztatja magát.

— **Belföldi hírek.** (A z u j k ö z ö s h a d ü g y m i n i s z t e r) Bécsi magasabb tiszti körökben azt hiszik, hogy a magyarországi hadgyakorlatok befejezése után véglegesen betöltik a közös hadügyminiszteri állást. Mint a legközelebbi jelöltet Krieghammer, krakói hadtestparancsnokot emlegetik. — (A z e v a n g é l i k u s o k e g y e t e m e s f e l ü g y e l ő j e.) A nagyváradi ág. ev. egyház vasárnapi közgyűlésen az egyetemes felügyelő választásánál Pónai Dezső báró adta szavát. A bács-szerémi esp. resség egyházainak nagy része szintén reá szavazott. — (A h o r v á t k l é r u s h a l o t t j a.) Pavlesics János zágrábi érseki vikárius és vránai perjel meghalt. Halálának hírére a főrendiház homlokzatára is kitűzték a gyászlobogót, mert elhunyt méltóságánál fogva a főrendiháznak is tagja volt. (A z o s z t r á k m a g y a r b a n k) főtanácsa, a budapesti főintézet kérelmére a magyar bankintézetek dotációját 10 millió fittal fölemelte.

— **Külföldi hírek.** (A p á p a e g é s z s é g e.) Rómából f. hó 8-diki kelettel írják: Ma este az a hír terjedt el Rómában, hogy a pápa hirtelenül rosszul lett, sőt haldoklik. De csakhamar kiderült, hogy az egész mende-monda. Igaz, hogy a pápa nem a legjobban érzi magát, a minnek a római nyár fojtó, nyomasztó levegője az oka, s az az erőmegfeszítés melylyel az öreg pápa a legutóbbi enciklikáin dolgozott. — (A j ö v ő s z á z a d e l s ő k i á l l i t á s a.) A Journal Officiel párisi lap szána

gróft messze hagyva kinek lova éppen akkor esőkönysödött meg, s egy közeli domb nemsokára eltakarta a vágató párt szeméi elől.

— Bizonyára nem örökre mint valami szellemeket.

— Egy negyedóra telhetett el, míg Sándor gróf lova kitombolta magát és sarkantyuba kapva, utánuk iramodhatott. Midőn felért a dombra, meglepő idylli jelenet tárult szeméi elé; az orvos éppen akkor emelte ajkaihoz Melanie grófné kezét...

— Nos...?

— Oldalt az erdő képezett védbástyát... Szinte sajnálom a történet gyors befejezésétől egyik bástyának kiütése által megfosztani.

— Most folytathatja, — én húzok.

— Oldalt hát az erdő képezett védbástyát, a háttérben a pusztaság a lemenő nap aranyszínű sugaraiban uszott, a völgyben egy lovas pár néma ajakkal, kéz a kézben s s fent a dombteőn Sándor gróf elképedve...

A mulatsága csak pillanatig tartott, hirtelen a lovagló pár mellett termett.

— Jó hogy jön, — intézte hozzá Melanie grófnő szavait, — épen az ön bérére fogadtunk Szentiványi urral.

Legnagyobb örömet az szerez — válaszol Sándor, — hogy a grófné rólam gondolkozott.

— Nem óhajt a fogadtásról bővebb felvilágosítást?

— Kérelmem nélkül is lesz szíves velem megismertetni, mivel engem érdekel.

— Legyen, arra fogadtunk, hogy ön bizonyosan valami vad csörtetését vette észre az

erdőből s ez kényszeríté, minket futni hagyva a vesztéglésre, C alódtam?

— Nem, — a vad magam vagyok, szép szeméi sugarainak hálójába kerültem.

— Ugy? Akkor szétszakítom a hálót, hogy sokáig ne vergődjék. Hollá!...

Melanie grófné lovagostórával meglegyintette „kedvenc”-ét s gyorsan száguldott vissza a társaság gyülekezési helye felé; — Szentiványi és Sándor gróf nyomon követték.

— Hahaha! Alkalmilag lesz szíves báró ur megkérdeni, hogy Sándor gróf végleg megszabadult-e annak a hamis Melanie grófnének hálójából?

— A választ mindenestre elhozom rá.

E perczben egy csinos férfilepelt a folyosó ajtaján be, kezében egy kis csomagot tartva. Elza grófnő felálva elibe ment.

— Elhozta? — kérde mosolyogva.

— Nem lehetett volna elfelejtenem.

— Báró Szarvassy Kázmér — dr. Szentiványi László — mutatá be a grófné az ismeretleneket egymásnak.

— Báró ur, azt hiszem hogy elfogadja vendégemet? — tevé utána némi gunnyal — Kétséget sem szenved — sietett Szarvassy válaszolni.

Majd Szentiványihoz fordult Elza.

— Ön pedig lesz szíves helyet foglalva türelemmel lenni, míg játszmányt befejezzük; nem sokáig tart. Önön a húzás sorja, báró nr! Én ezalatt magamra vállalom mulattatását.

— Fogadj, előre is köszönetem érte.

— Nem kell erős képzelődés hozzá, hogy

az oldalt elterülő vadszöl ölgust erdőnek nézze, az ön által említett védbástya, báró ur!

— Bocsanat, a másik bástyáját is kénytelen vagyok elvenni.

— Gondoltam, hogy belemegy a kelepezőbe. A lovamat startoltatom a máik mellé. Az ön elbeszélésében is volt hasonló eset.

— Melanie és...

— Szentiványi ur. Ne féljen, nem fog érte haragudni. Tekintsen kettőnk a két lovasnak, — az ön képzelődésén lovagolunk — a folyosó tulzó szegletében levő ruhafogast, melyen az kalapja lügg, Sándor grófnak, — vegye át a mint akarta a király és néző szerepét s a mult heti vadszati jelenet előtte áll második kiadásán.

— Nem értem, grófnő.

A hamis Melanie nem volt más, mint Elza grófné.

Elza grófnő felnyitotta a Szentiványi által hozott-etui-t, azután egy húzást tett a sakk-táblán.

Hogy teljes legyen az illúzió, Szentiványi ur csókolja meg jegyese kezét, — mondá Elza mosolyogva felhuzta ujára az etui-ból kivett arany káikagyurút.

Szarvassy báró egy pillantást vetett a sakk-táblára a szeméit lassan emelve Elza grófnőre, kinek kezét akkor emelé ajkaihoz Szentiványi, — a sakk-táblára mutatva megzólalt: — Sakk-matt! itt és ott, — az utolsó, melyet öntől kaptam, grófnő.

K. I.

közi annak a rendeletnek a szövegét, a mely az 1900. évben rendezendő világtalálkozás tartalmára megállapított közigazgatási szolgálatot szabályozza.

Az árvaház és a szembeteg árvák.

Debreczen, szeptember 11.

Az árvaház és a szembeteg gyermekek ügye általános érdeklődés tárgyát képezi. Oly helyről, a melyről számos felelősség-felügyelet szokott költönni, előre is tért nyitva az ellenkező vélekedéseknek is, vesszük a következő közleményt:

Az árvaház és a szembeteg árvák ügye még mindig nem tudott megállapodásra jutni és még mindig újabb és újabb hullámokat vet. A miniszter tudvalevőleg azt rendelte, hogy a trachoma-beteg árvák a kórházból az árvaházba visszahelyeztessenek, ott gyógykezeltesse és gondoztassanak, és minekutána ezen szigorú rendelet folytán a visszahelyeztetés tényleg már meg is történt, azt kellett felfigyelni, hogy már most a sok okoskodásnak, hogy t. i. mi tévők legyenek a beteg árvákkal? — vége lesz és a jótékony nőegylet a napi rendre tér át és gyakorolni fogja a szegények, gyámoltalanok és betegek segélyezésének nemes misszióját. Azonban a ki ezt hitte, az a jótékony nőegylet utolsó választmányi gyűlésén magyarázhatott, hogy feltevésében csalódott. A jótékony nőegylet, mely az árvákat már egy-zer kivartatta otthonukból azért, mert betegek, nem nyugszik bele a miniszter rendeletébe és újabb akcióit és reprezentációit határozott az iránt, hogy a miniszter rendeletét megváltoztassa és hogy a szegény gyermekeket másodsor is kivárhassák félszűkből azon állítólagos magasztos célból, hogy az árváknak épített otthonon egy n. i. ipariskola életbeléptetésével experimentálhassanak.

Sajátságos neme egy jótékony nőegylet jótékonyágának! Gyermekek, a kik bevétesük alkalmával csak árvák voltak, most, a midőn elküldik, pedig árvák is, betegek is! Egy iskolával akar experimentálni, melynek eredménye nagyon is kétséges és hogy ezt tehesse, ki akarja azokat zavarni jogosult helyükről, a kik szegények, árvák és azonfelül betegek is. Arra is hivatkoznak ugyan, hogy a betegek ott maradása kizárja azt a lehetőséget is, hogy az ott maradványok a lehető legelőnyösebb körülmények között éljenek; de az is látható, hogy az iskolát idegen gyermekek is látogathatják; no hát erről a „házagot pótló“ iskoláról szóljanak a tévők! Annak a nagy garac és költséggel életbe léptetett elemi iskolának a tavalyi iskolai évben volt egy ismétlője, egyetlen egy külső látogatója és az is egy diáknak. De tegyük fel azt, hogy arra az iskolára égető szükség lenne is, kérjük a jótékony nőegylet van-e hivatala az életbe léptetni és ha igen, azoknak a szegény beteg gyermekeknek a rováására is, a kik részére az árvaház épült és a közönség által fenntartatik?

Azt is beszélnek az iskoláért lelkesültek, hogy nincs tulajdonképen szándékuk a beteg gyermekeket koldusbóttal egyszerűen szelnek eresztetni, hanem csak áttenni akarják őket egy másik — a város által átengedendő — helyiségbe, a hol gyógykezeltetni és gondoztatni fognak ezután is; de ha van más helyiség a jótékony nőegylet rendelkezésére, miért zavarja ki az árvákat a magáéból és ha már meg kell lenni az iskolai experimentumnak, miért nem aplikálják ezt abban a város által felajánlott helyiségben? A mivel aztán a tanácskozások, felajánlások és küldöttségek egy csapással szükségtelemé válnának.

Rövidre összegezve né etünket, kinyilatkoztatjuk — és azzal a nőegylet számos alapítóinak és fenntartóinak véleményét hisszük kifejezésre juttatni — miszerint azon intézkedést, hogy az árvákat az árvaházból első ízben áttették a kórházba, szeliden kifejezve nem rovatjuk fel az egylet jótékonyágának rovására;

de hogy azokat most másodsor onnan ismét kiűzzék, azt lelketlenségnek, sőt merő jogtalanságnak is tekintenénk. Az árvaházban annak idejében felvett és most ott beteggé lett árvák iránt a jótékony nőegylet azt a kötelességet vállalta, hogy őket az egyesektől gyűjtött tőkével a város tetemes áldozatával a részükre épült árvaházban mindaddig gondozni, nevelni, taníttatni és esetleges megbetegedésükben gyógykezelni fogja, míg a kegyérkesetre képesített kort elérik; mindaddig tehát, míg ezen kötelességnek eleget nem tett, a jótékony nőegyletnek nincs joga az árvaházat azoktól, a kik részére az épült, elvonni és más célra fordítani, még akkor sem, ha vállalkozási szellemű oly kicsinyes jótékonyásban — mint az árvák, nyomorultak és betegek segélyezésére — nem találna is teljes kielégítést!

- r -

Harminez percz a Duna-jeczen.

— Szepesmegye és a Kárpát-egyesület figyelmébe —

Irta: Gyulafi.

A szokatlanul hosszú és unalmas téli napok alatt megromlott egészségem helyreállíthatása végett, orvosom sürgető tanácsára, Lubló fürdőbe utaztam, hová a múlt augusztus hó első napjaiba, 16 órai utazás után szerencsésen megérkeztem.

A lublói fürdő-telep Szepes megye északi szegletében 50—60 hold területen rekszik. Az egész telep kezdetleges állapotban van, úgy hogy a vendégek jobb sétatér hiányában a fürdő helyiségen keresztül vonuló országúton szoktak sétálni, a hol aztán meg megtörténik azon sajátságos és szokatlan látvány is, hogy a fürdő-telepen reggel, délből és este, nagy illetlenségek között végig csammogó fejös és nem tejjös tehének a vendégek egyikével, vagy másikkal, — a nélkül, hogy azért párbajra hívhatná — karambolokat csinálnak.

Maga a telep hárs, nyír, jegenye és fűfaktól diszeleg, helyi-ely-közel azonban vadgesztenye és fenyőfák is találhatók.

Fürdő tulajdonos nincs, én legalább sohase láttam, ha pedig van, magát az a t. cz. közönségtől teljesen visszatartja, mert, hisz az igen nagy szerencsétlenség lenne ha egy 50—60 hold földdel, pláne fürdő-teleppel is bíró Szepes megyei uraság valamiképen az óh néppel közlekednék, avagy azzal szót váltana.

Elég a péuze — az egyén — aki fizet nem jön számításba.

A mi a fürdői életet illeti, arra csak annyit mondhatok, hogy olyan az, mint a többi magyarországi kisebb fürdőkben, melyekben egy pár fenyőtűs, akarom mondani hét szilvafás szeszebuvik, a játszó szobákat elfoglalja, a köznépp pedig csak távolról bámulja.

A kiszolgálás gyenge, úgy szólván nincs is, a fürdő nyelve német és tót. A fürdő-szállak, nyomtatványok, német és magyar, de leginkább csak német nyelven vannak kiállítva.

A fürdő vize melyről legelőször kellett volna szólni kitűnő, úgy hogy csak is ennek köszönhető, hogy halandó ember ezt a fürdőt felkeresni merészkedik.

Az fürdői multság, az országútján végzett sétákból a hetenként egyszer tartani szokott tombolákból áll; van ugyan még egy neme az élvezeteknek? de ez ellen a fürdőbeli vendégek, miért miért nem, folytonosan panaszkodnak. Ugyan is: nap nap után esteli 9 órától fogva, reggeli 4-ig — valószínűleg közbiztonsági tekintetből — két kürtös és sipoló tót ember járkal a telepen szigorú kötelességek lévén minden ablaknál — ala naktimizik minden 5 perczben egy jó sort dudálni sipolni. E kellemes hangokra aztán a fürdő telepen lévő összes kániszok, kutyák-koppók, agarak, vizslák és ratlerok — igen természetesen olyan lármás hangverseny-ínszeneniroznak, hogy olyanban földi ember ezt-n ritkán részeseül.

Na de hagyjuk ezt, menjünk tovább. A fürdőben töltött egyetlen szép napon, mert hi-

szen itt hét számra esik az eső, rendszeren 8—10 R. fokon áll — egy debreczeni ösmerősömmel, összebeszélünk, hogy másnap, az ország legvégő pontján tekő s ellőtünk ösmeretlen, „Korona hegyi fürdőt“ aliás „Smerzonkát“ meglátogatjuk, és pedig azon előre feltett szárdékkal hogy ottan tutajosokat fogadván, a Duna jeczen, Csavniczára- egyik legszebb lenygel fürdőbe, fogunk kirándulni. Lubló fürdőből kora reggel bérkocsival utnak indultunk, s 4 órai erős hajtás után, Smerzonkára érkezünk, honnét egy jó villás reggelizés után lementünk a Dunajecz parjára, s egy pár órai várakozás után, déli 12 órakor, tutajon ülve, elindultunk Csavniczára.

Azonban ember tervez, Isten végez!

Szükségesnek találom e helyütt felemlíteni, hogy az ugynevezett tutaj, négy darab fenyőszázból össze kötözgetett, — hézagain a víz behatolása ellen fesszen tört fűzfa galyakkal bedugdosott alkotmányból áll. Mindegyik fenyőszál vájualakura lévén kivésve úgy néz ki, mint egy a hortobágyi pusztán levő óriási váju.

Az így 4 db fenyőszázból, illetve vájuból össze állított tutaj 2 és fél méter széles, és 12—14 méter hosszúságú. Az ilyen tutajon az evező-öket nem számítva 5 embernél több nem ülhet, az evezést rendszeren 3 egyén teljesíti. Az evező lapátokat 8—10 méter hosszú fenyő rudak képezik. E szerint nem annyira eveznek, mint inkább a tutajokat, rudak segítségével előbbre tolják.

A társaság 5 tagból és pedig egy debreczeni ösmerősömből, annak fiatal csinos nejből, egy eperjesi ifju kereskedőből, továbbá feleségből állott. Az elindulás a legszebb rendben, minden baj nélkül megtörtént.

Azonban alig mentünk 40—50 méternyire, a mikor egy fordulónál, a sebesen rohanó megáradt folyam a tutajt magával ragadván, azt partokhoz dobta úgy hogy a tutajosok összesen hárman, csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudták a tutajt tovább irányítani; pár pillanat múlva már egy másik zubatag, azután a harmadik, a negyedik következett. E kellemtelen, veszélyes helyeken, azonban „jaj Istenem“ fohászokdásokkal szerencsésen keresztülvergődtünk. Ugy de egy újabb fordulónál már oly hullámzással találkoztunk, hogy a habok az egész tutajt elborították, s alig hogy fel tudtuk m gunkat tartani. Ekkor már a feleségem sirva fakadt, égre földre fogadkozott, hogy ha még csak egy pillanatig is a tutajon marad, azonnal szörnyet hal. Erőssen rimázkodott, hogy szálljunk ki a csónakból.

Talán az eső női szavakra, pillanatok múlva lecsillapodott a folyam s az így beállott nyugalom s ezzel együtt a tájkép nagyszerűsége mellynél szebb et fenségesebbet látni alig lehet csakhamar elfeledtették a veszélyes pillanatok. S útnakat szép náborítlanul a dicső természet magasztalása mellett a legzebb remények között, tovább folytattuk. De fájda ezen isteni élvezet igen rövid ideig tartott, mert perczek múlva, egy oly látvány tárult szemünk elé melyet elfeledni nem lehet soha, előttünk alig 20 méternyire, egy kikerülhetetlen két méternyi magas vizesés fakadt alá a mélységbe. A lezuhanó óriási víztömeg tajtékozva, tejsűrűvé törve, vad ordítással rohant tovább, ijesztő ösvényt képezve odalent, s elnyeléssel s összezuzással fenyegetvén minden tárgyat, a mely csak közelébe jó; Valóban úgy tetszett e hely mintha a pokol valamennyi lakója ide költöztek volna hogy itt végezzék el, örült munkájukat. E nemes látvány növelte még azon körülmény is, hogy e helyen az óriási fal meredek szirtek között a fellegekben bujkáló nap miatt sőt étség borult a tájra s a víz, a mely völgy folytonosan füstölögni látszott.

Valóságos pokol.

(Folyt. köv.)

Irodalom — Művészet.

* **Filléres füzetkék.** A Gönczy egyesület, mely vasárnap nyitotta meg a kereskedelmi akadémia palotájában a „Tanítók Otthonát“, közelebb megindítja a „Filléres Füzetkék“ című népies, hasznos vállalatát. Már számos kézirát áll rendelkezésre, és hogy feldolgozás

végzett megnyerte a központi bizottság Veress László hátrahagyott nevelésoktatásiügyi kéziratait, valamint kilátást nyert V. Szabó János paed. munkáinak sajtó alá rendezhetésére is; ha ezekhez Zákány és Gönczy kiadatlan tanulmányait is feldolgozza az új vállalat: Debreczen híres paedagogusainak egész kis könyvtárával fogja szakirodalmunkat megajándékozni.

* **Uj zeneművek.** Bárd Ferencz budapesti zeneműkiadó hivatalában két már is ország-szerte ösmert és nagyon kedvelt eredeti magyar népdal jelent meg „Részeg vagyok rózsám mint a csap” és „Nem tudod már” Előbbi egy zamatos dubaj nótá J. Apáthy Gyulától utóbbi igen csinos hallgatós Glasz Munditól. E pompás minden ízében sikerült 3 sinü czimlappal ellátott zenemű ára 30 kr. Kapható Budapesten Károly körút 8. a kiadónál, v. bármely vidéki zene-műkereskedésben is.

Színház.

* **Tiszai Dezső** folyton azon van, hogy szín-társulata a legkitünőbb és legteljesebb szerve-zettel kezdjen hozzá a debreczeni sasionhoz. Tegnap adtunk hirt a P é c h y Kálmán szer-ződtetéséről, ma arról értesítene, hogy G a l y l y a s i Paula, ki oly nagy sikerrel vendégsze-repelt a mult sasion alatt, Debreczenben fog működni. Az is bevégzett tény, hogy két tenoristája lesz Tiszainak s ha Novák Dezső szer-ződtetése nem sikerült, egy más szép h ngu ifju tenoristával folytatott tárgyalások fognak s ker-re vezetni. A bérletek külföldben szépen f o y n a k .

Vegyes hírek.

* **Erzsike főhercegnő gazdasága.** Pár nap mulva bucsut vesz a kis Erzsébet főher-cegnő, Stefánia özvegy trónörökösne lenyákja, a műrczegi vadászakastélyától, hol idei vakáczi-óját töltötte. Nagy meglepetés készül számára az iskolai év kezdetén a luxenburgi palotában. Egy kis falusi gazdaságot rendeztek be szá-mára, tapasztalván, hogy a kis főhercegnő kü-lönös előszeretettel viseltek a falusi élet és gazdaság iránt. Az ugynevezett „kék udvar” közepén paraszt házikó áll, mely körül galamb-ok tanyáznak és hét hófehér bérányka legel. A kis dominumot patak szeli át, azon pedig a parányi vizimalmok és gőzhajócskák kerekeli csapdóssák a habokat. E a meglepetés a fő-hercegnő névnapjára készül s bizonyára nagy örömet fog neki okozni, a ki eddig is, a mikor csak ideje engedte, mindig lesietett a palota-kertbe, s órákon át szorgosan öntözgette a virágokat.

* **A világ legrégibb pöre.** A Mansfeld gró-fok a XVI. század elején nagy adósságokba verték magukat, miért a hitelezők pert inditot-tak ellenük a szász törvényszékeknél. A grófok, hogy a sok oldalról jövő köve-elésektől szabaduljanak, Szászország és Brandenburg hűbé-re urainak adták át magukat, a kik bizottságot hívtak egybe, a hova azután a grófokat meg-ídezték. Adósságaik összesen 231.500 aranyfo-riatra ruhtak s kezességek által több családot tettek tönkre. A pör 1780 ig húzódott; ekkor kihalt a család férőága. A hitelezők most már azt gondolták, hogy a pörnek vége szakad. Há-zasság által a család vagyonai a Coloredo-csa-ládra mentek át. 1815-ben a kongresszus ter-ületi változtatásai folytán az ügy a porosz törvényszékekhez került. Csak most kapott a hitelezők örökösének feje végzést, mely szerint a 323 évvel ezelőtt kélt keresetben foglalt ösz-szeget törvényes rokonaival megosztozhatik. Igy a család mindegyik tagja 4 márka 77³/₄ fillért, 2 frt 87 krt kap. Ezért csakugyan nem volt érdemes száz évnél tovább pörösködni.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor, csak esetleg hétfőn később.

A királyi táblán hivatalosórák a segéd és ke-zelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartatnak — Az igtató, kiadó hivatal és az irattár a felelők felvilágosításokat: ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pnteken délelőt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapo-ról d. e. 10-től 12-ig.

A m. kir. meteorológiai intézet időjelzése a deb-reczeni távirda hivatalnál szeptember 12-én: Változó felhőzet, meleg, jelentékeny csapadék.

Szeptember 19. Katonai lóvásár H.-Nánáson.

Szeptember 21. Katonai lóvásár Debreczenben.

Szeptember 28. Városi közgyűlés.

Október 2—10. Országos vásár.

— **A debreczeni egyetem ügye.** D csé-retes és követésre méltó példáról veszünk értesítést. A nagykunmadarasi ev. ref. egyházköz-ség egyik közelebb tartott presbyteri gyűlésén ugyanis a debreczeni főiskolában szervezendő filozófiai fakultás alapjára 200 forintos alapítványt tett. A ottani egyház-köz-ség felkérte Csiky Lajos theológiai tanárt, hogy ez alkalommal, a püspöki körlevél értelmében, a mely szerint az egyes ev. ref. lelké-szek e fakultás pénzalapjának javára, szeptem-ber hó valamely vasárnapján prédikálni tartoz-nak, buzdító beszédet tartson a kunmadarasi hívek előtt. A kiváló tanár és főiskolai hitszó-nok e hó 24-én prédikál Kunmadarason. Meg-említjük, hogy hasonló czélu egyházi szónokla-tok e hó 17-én tartatnak az ö s s z e s debreczenie v. ref. templomokban.

— **A vármegyéről.** Hajdumegye közig-bizottsága tegnap d. e. grf. D é g e n f e l d Józset főispán elnökle alatt ülést tartott. Kö-zöljük ezuttal dr. V a r g a Géza t. főorvos jelentéséből, hogy az emberegészségi állapot augusztus hónapban jobban meg volt támaszva, mint júliusban. Különösen az emésztő szervek heveny hurutos bántalmi uralkodtak, melyek főként a z s e n g e k o r u a k k ö z ö t t v á l t a k s z á m o s e s e t b e n h a l á l o s k i m e n e t e l ü v é A járványok közt a Tisza partján fekvő C s e g e és E g y e k községekben fellépett **ázsiai kolera** tekintendő legveszélye-sebbnek. Különösen a Nagy-Majorban terjedt el a járvány. Azonban a kellő időben történt ha-tósági beavatkozás és az éber örködés nem maradt siker nélkül, mert a baj nagyobb kiter-jedésebea meg lett akadályozva. Volt a vár-megye területén kolera és koleragyanus megbete-gedés aug 6-tól 31 ig 15, ebből 7 elhalt, 6 felgyógyult, 2 pedig ápolás alatt van. Az egész-ségi bizottság járvány bizottsárgá alakult, mely hetenkint legalább egyszer (hétfőn d. u. 3 órákor) tartja üléseit. A differitisz és vör-hény összesen 11 esetben okozott halált, meggyó-zyult 47, ápolás alatt maradt 15. A kanyaró megszűnt. A halálozás 57-tel volt nagyobb a július havinál meghalt összesen 456, ezzel szemben 558 születés törtévéen 102 főnyi szaporulat van. Rendkívüli haláleset volt 10, ebből 5 öngyil-kosság, 4 véletlen szerencsétlenség, 1 pedig törv. büntetés tárgyát képezi.

— **Utóhangokat** veszünk a szegedi orszá-gos ügyvéd gyűléshez. A közlemény írja, hogy Dr. K o l a János a debreczeni ügyvédi ka-mara elnöke a szegedi országos ügyvéd gyűl-ésen nem csak a zöld asztalnál, mint egyik al-el öke és kitünő szónoka a nagy gyűlésnek, vett tevékeny részt az ügyek komoly és ala-pos tárgyalásánál, de a f e h é r a s z t a l n á l is egyike volt a legkedveltebb és legnépszerűbbeknek és nem egyet de száza-kat hódított meg az ő ke lemes és kedves mo-dorával. A bucsu ebéd után Dr. Kola kir. ta-nácsos urat lakásán kereste fel a szegedi kar egyik kiváló és köztiszteletben álló tagja dr.

Szivesy László és felkérte őt, hogy maradna még ott estére — és lenne az ő szerény házának vendége. Hasonló megtiszteltetésben részesült a másik két debreczeni ügyvéd: Dr. O r b á n József és Dr. K a r d o s Samu is. Természe-tes, hogy a debreczeniek Dr. S z i v e s y ilye a s z i v e s meghívásával szemben — nem tehettek egyebet, mint hogy elmentek arra a „szerény“ vacsorára a hol még a t o k a j i a s z u b o r t i s S a l v a t o r f o r r á s feliratu palackokban szolgálták fel. — Csak miután az új városháza tornyán az óra az éjfélt elütötte, akkor oszlott el a társaság, a legjobb és legke lemesebb emlékeket vivén el magával nemes és híres Szeged városából!

— **A városháza épít se.** A nagy építke-zések ügyében alakított bizottság gróf Dégen-feld Józ-ef főispán elnökle alatt tegnap dél-után tárgyalta a városháza két emeletre építését A bizottság miután maga is szükséges-nek tartja a városi hivatalok befogadására már régóta elégtelen városházaának mielőbbi kibövi-tését s miután az építkezési költség is be van szervezve, javasolja, a szeptember 28-dikára összehívott közgyűlésnek hogy a vonal-rajz szerű (skizze) tervek készítésére nyilvános pá-lyázatot hirdessen s a két legjobb pályamű készi-tőjét 300—300 frt. díjjal jutalmazza, akként azon-ban, hogy az a nyertes tervező, a kinek a skizzeje kivételre elfogadtatik, bizassék meg a részletes ervek, költségvetés kidolgozásával és a munka vezetésével, az általánosan elfogadott tarifa szerinti díjazás mellett, ami az összes építési költségnek körülbelül 4 % -át szokta tenni. A bizottság javasolja hogy a hatalmas négyszögű épü-let egész földszintjén boltok legyenek, a városi nyomda a városháza épületéből kiköltöztetve. Minthogy pedig a földszint elvonása által az összes hivatalok nem lesznek elhelyezhetők kellő kényelemmel még a második emelet mel-let sem, javasolja a bizottság azt is, hogy még egy félemelet (mezzanin) is építtessék. Ha eset-leg az építkezésre szánt és már összegyűlt 240 ezer frt, nem volna elegendő, ez új összegekkel pótolassék, annyival is inkább, mert a boltok jövedelme és a jelenleg kihelyezett hivatalok helyiségeiért fizetett bérek az építési beruházás kamatait részben fedezik. A bizottság javaslata szerint a jövő 1894-dik év tavaszán megke-zendő építést akként kell folytatni, hogy az 1896 ban, tehát a m i l l e n i u m esztendejében teljesen befejeztessék. Az építést a nyugoti fő-homlokzaton kezdik meg s az északi szárnyon folytatják. A keleti szárny építését csak akkor kezdhetik meg, hogy ha annak földszintjéről és pin-czéből a bőrtönt átköltöztethetik az új törvény-széki palota fogház épületébe. Legutóljára ke-rül sor a déli, Kossuth utczaí szárny fölemelé-sére. Az építési programba föl van véve egy díszes tűzorségi torony építése is.

— **Hajdumegye legtöbb adót fizetői.** Haj-dúvármegye törvényhatósági bizottsága virilista tagjainak jövő évre érvényes névsorát szomba-ton állapítja meg a központi választmány az adóhivatalok által beküldött lista alapján. E lista szerint Hajdúvármegyében következők fizetnek legtöbb adót: Semsey Andor (B.-Ujváros) 19140.31, Semsey László (B.-Ujváros) 10677.23, Gróf Zichy Géza (Tétetlen) 7363.38, Stern Jakab (Kaba) 3912, Wahrmann Richárd (P.-Szent-György) 3665, Forrai Henrik (Nádud-var) 3399.58, Harstein Péter (Nádudvar) 2812.70, Csávolszky Lajos (Csege) 2254.25, Br. Vay Sándor (Nádudvar) 2059.81, Vecsey Miklós (H.-Nánás) 1616.08, Br. Vay Béla (Csege) 1541.79, Szathmári Király Pál (Nádudvar) 1434.74, Ad-ler Farkas (H.-Szoboszló) 1372.22, Steinfeld Mihály (B.-Ujváros) 1274.21, Fürst Odön (B.-

Ujváros
1210 77
Lichtsc
Lichtsc
Grosz
Károly
(Kaba)
olyan
bet fize
kül nem
Ujváros
birta 22
István
Salamon

házban
Ignác
A teme
engedte
mető v
el, hanc
A járv
megkér
V é g
színere
tulján
sági sz
járvány
engedte
temessé
mielőbb
történte
különbe
s az el
megvizi

Debre
lék köz
pénztár

debrece
tuk, ho
jelentet
m é n y
Félegy
nek ör

debrece
zése na
megfele
tízoltó
ganizac
resztül
a taná
szabály
nyezés
mielőtt
A vegy
oltó eg

Nagy
egy ha
lyet lo
Gyula
udvará
nőttek
koltak,
dele al
mint a
ben. H
Fáraó
a mine
rendőrs
tette
szekér
botok,
rakás
Erre n
k a p t
czíha
keresk
„G y a
mondá
bát“
—
de ig
he r c
czigány
tudtak
rájok
pedig
ben va

Ujváros) 1232.55, Berger Vilmos (B-Ujváros) 1210.77, Ludmann Lajos (Nádudvar) 1149.19, Lichtschein Mózes (B-Ujváros) 1104.38, Lichtschein Sámuel (B-Ujváros) 1099.08, Grosz Zsigmond (P. Ladány) 1027.90, Jung Károly (Nádudvar) 1009.43, Mandel Sámuel (Kaba) 1008.54. Nők között van néhány olyan nagybirtokos, akik 1000 frt adónál többet fizetnek; persze ezek nőemancipáció nélkül nem jöhetnek bele a virilista névsorba. B-Ujvárosban Semsey Rózsa 3565.07, Semsey Sibilá 2291, Semsey Livia 1856.89, Br. Balassa Istváné (Nádudvaron) 1145.04 s ö. v. Schwarz Salamoné (Csegén) 1981.03 frt adót fizetnek.

— **Kolera-gyanus halott.** A járványkórházban tegnap felboncolt Wachsberger Ignác holttestét majd a Mohamed sorsára jutott. A temetésre összegyűlt hitsorsosok ugyanis nem engedték hogy az elhunytat a váradi-utcai temető végében levő járvány-temetőbe temessék el, hanem az izraelita temetőbe akarták vitetni. A járványkórház felügyelője telefonon útján megkérdezte a rendőrséget, hogy mitévő legyen? Végh Gyula rendőrkapitány azonnal a helyszínére ment s miután az izraelita temető háttulján alkalmas és sem a rituáli, sem a hatósági szabályokba nem ütköző helyet jelelt ki a járványban elhunyt Mózes hitűek számára, megengedte, hogy Wachsberger holttestét is e helyre temessék. Meghagyta egyúttal, hogy azt a helyet mielőbb kerítsék el s annak mihamarabb megtörténtéről értesítsék a rendőrséget. Az esetől különben jelentés tételét a belügyminiszternek s az elhunyt váladéka is felküldött Budapestre megvizsgálás végett.

— **Városi segély a tüzkárosultaknak.** Debreczen város tanácsa a zalamegyei Sármedék község tüzkárosultjai fölségelésére a házi pénztárból husz forintot utalványozott.

— **Az eltűnt diurnista.** Almásy Gyula, a debreczeni törvényszék díjnkáról nem régen írtuk, hogy egy levélben öngyilkossági szándékot jelentett be. Most olvassuk a „H. Bősörmény és vidékéről”, hogy Almásy ur B. Félégházán tartózkodik s egészen jó egészségnek örvend.

— **A tüzoltó egyesület újja szervezése.** A debreczeni önkéntes tüzoltó egyesület újjászervezése nagyobb városi segélyvel és az igényeknek megfelelőleg, már korábban tervbe lett véve a tüzoltó egyesület kezdeményezése folytán s e reorganizációt a városi tanács is minél előbb keresztül viendőnek nyilvánította. A parancsnokság a tanács felhívására már kidolgozta az új alapszabály tervezetet, melyet a tanács véleményezés végett vegyes bizottságnak fog kiadni mielőtt az ügy érdemi tárgyalását megkezdené. A vegyes bizottságnak képviselve lesz a tüzoltó egyesület parancsnoksága is.

— **Szent Kleofás! milyen karaván!** Nagy csődületet okozott ma délután a piacon, egy hat járműből álló cigány szekérvonat, melyet lovasrendőr fedezet mellett Körner Gyula csendbiztos irányított a város istállója udvarára. A barna karaván tagjai közül a felnőttek a szekerek mellett vagy utána bandukoltak, a rajkók pedig a szekerek ponyva fedele alá dugdosták ki borzas fejüket. Éppen mint a hogy azt Petőfi írja le pompás genréjében. H.-Böszörményből Szoboszlóra igyekeztek Fáraó ivadéka, de utba ejtették Debreczent is, a minék következménye az lett, hogy az itteni rendőrség egy kis vendégmarasztásban részesítette őket a város istállójában. Kikerültek a szekér-derekből a dunyhák, piszkos rongyok, botok, láncok stb. és mindegyikből egy-egy rakás cső-tengeri. „Honnét került ez a holmi?” Erre nézve azt felelték, hogy cseréltük, kaptuk, leltük. Mikor egy cifra dunyha cziha került szemle alá, örömmel mutatták a kereskedő által kiállított fizetett számlát. „Gyanusan sok ruhátok van” — mondá nekik a biztos. „Jaj csókolom kezit, lábat” — felelt a moré is, „három esztenedig dolgoztunk érte József főherczeg urná!” A legkényesebb téma a cigány előt mindig a lókérdés volt; ma sem tudtak úgy átesni a vizgán, hogy két paripa rájok ne süljön. Sehogy sem lőtték a passust, pedig ha igaz a jószág, éjjel nappal kezük ügyében van. Idevonatközölg későbbben kérdezik ki

őket. A kobozás különben nem ütött ki fölötté rosszul, s így megengedték, hogy miután a városról kikisértettek, elmenjenek oda, hol melegebben süt a nap és zöldebb a mező.

— **Csökkenő kolera.** A hirtelen hűvöstre változott időjárás országsherte örvendetes változást idézett elő a kolera-járványban. Hajdumegye területén Csegén és a Nagymajorban szeptember elseje óta egyetlen gyanus halálozás sem fordult elő; beégedés is csak kettő történt: Csegén. A biharmegyei Nagy-Rábé községben és a vele szomszédos Kis-Rábé községben a kolera megszűnővén, mindké hely feloldatott a zár alul. Az ország többi részeiből is a járvány folytonos csökkenését jelentik; úgy a középiskolák rövid idő múlva megnyithatók lesznek.

— **A hajdumegyei tüzoltó szövetség Szikszay Gyula debreczeni tüzoltó főparancsnok elnöklése alatt tegnapi délután tartotta meg évi közgyűlését H.-Böszörményben.** A debreczeni tüzoltó egyesület képviselőjében a — az elnöklő főparancsnokon kívül megjelentek a közgyűlésen A. Nagy Gábor, Csányi Ede, Gánofszy Lajos, Pósalaky Mihály, Mahlmeiszter Ádám, Winkler Mór, Végh Lajos és Nagy István. — A küldöttség tagjai két kocsin mentek Böszörménybe, a honnan többen jöttek elbük az érkezők üdvözletére. A közgyűlés a városháza tanácstermében délelőtt 10 órakor kezdődött, megjelentek a gyűlésen a tizenhöz hajdumegyei tüzoltó egyesület képviselőin kívül Somoosy Béla böszörményi polgármester, a rendőrfőkapitány és igen sokan a város intelligens eleméből. A 10 órától 1/2 óráig tartó idő nagyobb részét a szövetség jövő évi költségvetésének tárgyalása és az egyesület érzékelései és jelentései töltötték be. Kovács Károly sámsómi főparancsnok végkép lemondván szövetségi h. alelnöki tisztéről, Pápay Károly böszörményi főparancsnok választotta meg alelnökké. A gyűlés után társas ebéd volt, melyen az első felkötőt Somoosy Béla polgármester mondotta Szikszay Gyula szövetségi elnökre, a másodikat Szikszay Gyula H.-Böszörmény város közönségére és tüzoltó egyesületére. Este pedig nagy vacsora volt, a mely után a debreczeni küldöttek hazajöttek.

— **Ujabb kísérlet szántó vető géppel.** Fölötté érdekes és a mezőgazdaságra nagy fontosságú géppróbának valánk vasárnap délután Balogh István közei tanyáján tanui. Itt mutatta ugyanis be több érdeklődő gazda jelenlétében Schwaicz Miksa helybeli szabómester a már múlt hó 7-én lapunk által ismételt szántó-vető és boronáló gépet másodszor Találmányán többféle javítást és módosítást eszközölt. Szorgalmát és kitarását siker koronázta s az eredménye uttal meglepő volt. A gép kifogástalan praecizitással működik. Szánt, vet pontosan, kiszámítva a mag mennyiségét és a módosítás legnagyobb eredménye, be is berenálja az elvetett magot. E sikeres próba folytán a feitaláló a fővárosba utazik, hogy találmányára a kizárólagos szabadalmat megnyerje.

— **Tollhiba.** A „Bizottsági tagok választása” című tegnapi hírnök 15-ik sorában Kiss Albert helyett Kiss Bálint olvasandó.

Törvényszéki csarnok.

* **Szilágyi Dezső** igazságügyminiszter Tátrafüredről Budapestre érkezett s átvette hivatalos teendőit.

* **Az országos ügyvédgyűlés** második napjának érdekes határozata volt az ügyvédi nyugdíj- és segélyalap tárgyában. Dr. Nagy Dezső indítványára kimondatott, hogy a két alap elkülönítendő, a segélyegylet a kamarák ügykörébe tartozik, a nyugdíjalap pedig egy országos intézet alapításával lenne megoldandó, melybe minden kamarai tag köteles belépni. Az ügyvédek, dr. Nagy Dezső indítványára, a millenáris kiállítás történelmi csoportjában, a magyar ügyvédek történetének megírásával s erre vonatkozó ereklyékkel fog részt venni. Édekes

határozatok ho attak még a védő helyzetéről a bűnügyi esetekben, s a közigazgatási bíróságokról, mely kérdésben — az elmaradt E t v ö s Károly helyett — dr. Orsó Mátyás referált. Az országos ügyvédgyűlés e nappal véget ért.

Táviratok.

(A „Debreczeni Ellenőr” s. tudósítójától.)

— Szeptember 12.

Lázongások Belényesben.

— Érk. d. e. 8 ó. 7 perczkor. —

Ö Felsőégének Borossebesen tett nyilatkozatai után valósággal megdöbbenő távirat jelenti, hogy **Belényesben a románok közt az orosz csár névnapjának alkalmából tegnap délután oly nagymérvű zavargás támadt**, hogy annak elfojtására, a személy és vagyon biztonság megvédésére, az ottani csendőrség elégtelennek bizonyult. Ennek folytán dr. Bullyovszky József kir. ügyész, a vármegye alispánjával és két század katonasággal külön vonaton azonnal, még tegnap délután Belényesre indult. Hasonló hírek jönnek Vasikóhóról is.

A hadgyakorlatokról.

— Érk. d. e. 12 órakor. —

Valóságos harcsterhez hasonlít az a radi és még több közbeeső pályaudvar, mert ma, ho nap és hoinapután késő estig szállítják a szélrózsa minden irányában a boros-sebesi táborban koncentrált katonaságot. Katonai körök véleménye szerint a vasutak fényes próbát tettek le szállítási képességükről, ennek pontoságáról és gyorsaságáról egy esetleg bekövetkező **mozgósítás esetére**. Ma indítottak utnak 7—800 legényt Debreczen felé.

Egy házasság a II. császárság alatt.

Malot Hectortól.

ELSŐ KÖTET.

XI.

(Folytatás.)

26.

Sainte Austreberthe elbámult ezen minden szerepet játszani képes hajlékonyság felett; még inkább elbámult, de Cheylus urnak, a diszebéd végén mondott beszédét hallva. Ezen beszéd közben, mely az uralkodó és császári család magasztalásával kezdődött, a főnök füléhez hajolt:

— Ha könnyekre indítandom őket, mondá félhangon, könnyezzek magam is?

— Tegye meg!

Ekkor a főnök, az iskolát véve fel beszéde tételének, a nevelésnek a nép erkölcsöségén gyakorlott befolyásáról a legmeghatóbb elme-futtatásokig emelkedett: soha, az erkölcsök tisztaságára a házasság szentségéről, az ember becsületességéről, a fiatal leányok szüzességéről hatásosabb érzéssel nem beszéltek. A szemek csakhamar könybe lábadtak, és „éljen a meggyefőnök” kiáltások között leülve, maga de Cheylus ur is, egy könnyet törölt le arcáról, mely bajuszát felborzolóval fenyegette.

A léggömb felszállása véget vetett a szónoklatoknak: fel volt fuvódva a léggömb, és az emelkedő szél azt széttépéssel fenyegette.

Azon pillanatban, melyben a hatósági személyek a nekik kijelölt emelvényen helyet foglaltak, egy breck esketése volt látható. A Donis család volt.

— Ime az ön jövendőbeli családja, mon-

dá a főnök halán; Donis ur, Donisné és Mártha kisasszony, a barna fiatal ember Heyrem Fűöp, azon magas szőke ifju ki a kis Riradevnerával jön karöltve, egy Bordeaux-i fiatal ember, de Mériolles de Brossac de Gaudensnek hívják.

Azzal környezetéhez fordulva:
— Nem csinálnánk helyet mellettünk a Donis családnak? mondá.

A nélkül hogy feleletet várna, elhagyta az emelvényt, hogy az ujonjöttek elébe menjen, nemsokára Donisnéval karján, azokat oda vezetése és elhelyezése. Ezután bemutatá nekik barátját, Sainte Austreberthe vicomteot.

— Bocsánat, mondá Donisnéhoz fordulva, ne vegye rossz néven hogy még nem tettem tisztelgetem; elébb mezezfőnöki kötelességeimtől óhajtottam szabadulni.

— Az ünnepély után visszatérünk a kastélyba, szerencsés tessen benünket, ugyszinté Sainte Austreberthe vicomte ur is.

XII.

— Nos, édesem, mondá de Cheylus ur Sainte Austreberthenek a mint ezzel egyedül maradt kocsiában, mely a Chateau Pignoni uton előttük haladó breacket követé, ön tehát bejutott az akolba.

— És be kell vallanom, hogy a birkák igen kellemesek; az ifju leány fekete hajával, mély szemeivel, és üdeségtől ragyogó arczszínevel valóban bájos. Pontosan hány éves?

— Tizenkilencz

— Már nő s mégis gyermek. Tudja-e hogy polgárleány létére igen elokelő, finom, büszke keze van! De a mit különösen szeretek rajta az, az egészségnek azon látszata, mely egész lényéből kiolvasható. Mióta a házasság eszméjével foglalkozom, annak kit elvensi fogok, két lényeges tulajdonságánál állapodtam meg: előkelőség és egészség. Akarom, hogy azon napon, melyen közügyekkel toglakozva követ vagy miniszter leendek, nőm oly állapotban legyen, hogy őt használhassam a helyett, hogy mint egy golyhot kelljen magam után vonszolni. Sőt főbbit, akarom hogy elég erős legyen, hogy nekem erős, egészséges gyermekeket szüljön, legyen például valamely öröklött bajtól elcsenevészedett beteges gyermekem, megőném őt.

— Ön tehát gyermekekre gondol? Megvaló-lom, kedves barátom, hogy nem képzelem, önt magamnak a nemes atya szerepében.

— Ha valaki elég szerencsétlen nejét elveszteni, a nélkül hogy az maga után gyermekeket hagyva, a vagyon mely hozományát képezte, rendszerint a szülőkre száll vissza nemde? Más oldalról tekintve, ha az utána maradt gyermekek véznák és ifju n e háltnak, a vagyon melyet atyjok halálával örökölték, egészben az atya kezei között nem marad. Egy, a jövőre alapított házasságban, tehát ép gyermekekre van szükség. De ez nem az egyedüli ok, mely miatt azt óhajtom: egyetlen fia vagyok atyámnak, s velem a Sainte Austreberthe idős ága kihalna. Családnkban, nevünkre tartunk. Végre, nem vagyok nehézkes annak beva lásában, hogy ha én egy vézna párisi nőt vennék el, vagy pedig egy leányt, oly kifogástalan tiszta telivér nemes szívből, mely hosszas idő óta nem ujtá meg magát valami polgári házasság által biztos kilátásunk volna arra, hogy nem lesznek olyan gyermekeink mint a műlyeneket óhajtok. Képzeldésben nem ringatom magamat, kell, hogy az anya legyen az, a ki gyermekeimnek adja meg azon erőt, mely az apánál hiányzik Donis kisasszony, ifjusága ereje és egészségénél fogva, éppen az efféle ujtásra alkalmas nő; kinyilatkozta'om tehát ön előtt, édes gróf, hogy e világon mindent elfogok követni hogy férje lehessenek.

— Szeretem önt ily elhatározottnak látni, mert az erőd elég nehezen megvívható lesz arra, hogy az, ki azt ostromolni fogja, elhatározva legyen, magát nem kimélni.

— Ezen Heysem Fűöp, kire figyelmeztetem, nekem veszélyesnek látszik lenni; ő szép értelmesnek néz ki azon lágy és határozott szemei vannak, melyek a nők felett mindég oly hatalommal bírnak: ez egy olyan férfi, a ki kell, hogy tessék a ki teljes joggal lobbanthat szenvedélyre. Mit lehet a szerelem ellen tenni? A mi don Josét illeti, ő e részből nem félelmes,

de ha vágyakozik Martha kisasszony kezére, ayjának vagyona kell, hogy Donis előtt döntő sulyal bírjon. Azon nagy fiatal ember, kit ön de Gaudensnak nevezett.

(Folyt. köv.)

Apró-cseprő.

H u s z á r n a g y m o n d á s .

..... Mert tudod, olyan ló volt ám a Bársony, hogy mikor sarkantyuba kaptam, az árnyéka fél órányira maradt el a hátam megett.

H á l á l k o d á s .

Uraság: H-j Trézsi asszony, ha még soká ilyen szárazság lesz, egytől egyig elhull minden barom!

Trézsi asszony: Óh, csak a nagyságos urat tartsa meg az Uristen

AZ UTCZÁN.

Olvastogatt — szegény — a fekete czárról,

Olvastott a czárnak sok viselt dolgaról.

Olvasta, hogy a vér mily olcsón keleten . . .

S szónokolni kezdett az utca szögletén.

„Emberék, én vagyok a hatalmas Isten,

Kitől igazságos büntetést vár minden,

Legyen igazság a földön valahára,

Eititélem a czárt iszonyu halálra . . .

— Az emberek pedig csak hallgattak nézték,

Örült . . . bekísérték.

G-ne.

Sok emberen megesik, néha leghiggadtabbakon is, hogy egyszerre belekerülnek valami forgatagba, s a szél, kivált ha valami rést talál lelkük ruházataán, el kezdi őket köröskörül pergetni Ilyenkor aztán egy néhány napig — nincsen eszük.

A lángész naiv, m ut egy gyermek. Arany János gitáron játszott tánczólo unokáinak, Deák Ferencz történetet foltozott egy rokona gyermekének.

Nincs szebb munka-felosztás mint a pipere terén. A nőcske viseli az ékszereket, a férj a — költségeket.

* **Óriás nyárfa Ibrányban.** A „Hasznos Mulatságok“ 1823-iki folyóamatnak 99-ik lapján olvasható: Méltónak tartjuk megemlíteni azon bámulásra méltó Ibrányi Nyárfát, a melyet nem ok nélkül a Világ csudái közé, vagy s a Természetnek igen különös ritkaságai közé számíthatunk. Ibrány Nemes Szabolcs Vármegyében fekszik. Midőn a közelebbi mult 1822-ik esztendőben nemes Zemplén és Szabolcs Vármegyéknek Deputatusi, Méltóságos Vajai Vay Miklós Ur Ó Nagyságának előlülése alatt, a Tisza által vágatására rendelt Comissióban azon tájra jutnának, az Óriási Nyárfának üregébe 28 an mentek be, és még annyi hely volt, hogy 20-nál több betérhetett volna. Előtte való 1821. esztendőben, ugyan ezen fának üregében, 35-en voltak és azok közül 5 pár ugy tánczolhatott, hogy a többi ülve maradhatna: melyre nézve az üregnek tágasságát könnyen lehetne arányozni; de mérték szerint is bámulásra méltó ezen előfának nagysága; mert külső körülete va ósággal 10 öl, belső üregének által mérője pedig 3 öl, 1 láb, és 3 Hüvelk. — Ezen közlést Tek. Boronkay Albert Urnak, Ns. Zemplin Vármegye és a Tisztelt Kiküldöttség Jegyzőjének köszönjük.

Közönség köréből.*

(A debreczeni önkéntes tüzoltó-egylet parancsnokságának.)

Helyben.

F. é. aug. hó 24-én feleségemnek baleset*, kutbaesése alkalmával tanusított gyors és siker-

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

dus közreműködéseért, ugy a mélyen tisztelt parancsnok urnak, mint az aznap szolgálatban volt egyleti tag uraknak ezennel n a g y k ö s z ö n e t e m e c é s h á l á m a t ismételtén nyilvánítom.

Engedtessek meg, hogy a mai napon a parancsnokság és az őrségen levő összes urak előtt újból hálámat és köszönetemet, magam és megmentett nőm részéről kijelentve, maradtam tekintetes parancsnokságnak, valamint a közreműködött egyleti tag uraknak legalázatosabb szolgáljuk.

Debreczen, szept. 10.

Kereszty Béla,
m. á. v. mérnök.

Közgazdaság.

* **A miscolci országos iparosgyűlés.** A harmadik nap első tárgyát a szövetkezeti ügy képezte. Mudrony Soma, mint előadó, a szövetkezeti ügy nagyobb szabásu propagálását célzó indítványát okolta meg. E szerint a szövetkezeti ügyet törvényhozási uton kell rendezni — a kormány által minden öngyelző törekvést erkölcsileg s lehetőleg anyagilag támogatni kell. A gyűlés egyhangu lelkesedéssel változtatlanul magáévá tette Mudrony javaslatát. Az országos vásárook ügyében széleskörű vita fejlődött ki. A gyűlés határozatu kimondotta, hogy az országos vásárook ügyében sürgős fölterjesztést kell intézni a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy e törvényhatóságokat vásárrend tartási szabályzatok készítésére u asítsa. Ezeket a vásárt láogató iparosok joga és kötelessége a vásárook elhelyezésének módozatai, helyiségek, iparágak és kor szerinti rendek lennének megállapítva. A fegyencz-ipar ügyében Madary Gábor elődó javaslata alapján kivánatosnak mondotta ki a gyűlés, hogy a fegyencz munkák köre oly szabályozást nyerjen, hogy ez által a szabadon üzött ipar a fegyencziparra, szemben védelmet találjon. Gelléri Mór reterálta az ezred éves kiállítási ügyét, melynek lelkes pártolását, minden irányban való támogatását zajos ovációk között mondotta ki a gyűlés.

Érték tőzsdé.

(A debreczeni „közgazdasági bank részvénytársaság“ közlése 1893. szept. 11-én.)

Államadósság:

Magyar aranyjradék 4%	—	—	115.90	116.20
vasuti beruházási kötvény 4 1/2%	—	—	125.50	126.50
koronajradék 4%	—	—	94.25	94.75
regále váltásági kötvény 4 1/2%	—	—	100.—	101.—
Osztrák aranyjradék 4%	—	—	119.—	119.50
Egységes állam kötvény 4 1/2%	—	—	97.—	97.75
Tisza-szegedi 4%-os nyeresemény-sorsjegy	—	—	141.—	142.—

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	—	415.—	415.50
Osztrák hitelrészvény	—	—	337.—	337.20
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	—	—	115.—	116.—

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4%-os sorsjegy	—	—	128.—	128.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	—	—	115.—	116.—
Magyar vöröskereszt sorsjegy	—	—	12.25	12.75
Osztrák " " " " " "	—	—	18.50	19.—
Olasz " " " " " "	—	—	13.50	14.—
Bazilika sorsjegy	—	—	8.75	9.25
Jó-szív " " " " " "	—	—	3.—	3.30

Pénznemek:

Cs. és kir. arany	—	—	5.90	6.03
20 márkás arany	—	—	12.32	12.36
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	9.95	9.99
Sovereigns	—	—	12.55	12.60

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

Szeptember hó 9. Hívott sertés árak:
I Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kg-ron felüli sulyban) —. —. krig. Öreg közép (páronkint) 300—400 kilogramm sulyban —. —. krig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 44.5—45. krig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogramm sulyban 44.5—45 krig. — Fiatal könnyű (páronkint 250 kgm. terjedő sulyban) 46—48 krig. II. Magyar szedett: Nehéz

(páronkint 280 klg. f. lüli sulyban) 42—43 krig. — Közép (páronkint 220—230 klg. sulyban) 43—43 5 krig. Kőnyenyü (páronkint 220 klg. terjedő sulyban) 46—47 krig.

Meghaltak.

— Szept. hó 3-tól szept. 9-ikéig. —

I. Csapó-Péterfia utcza i városrészben: László János Kozma Sára halvaszül. fia ref., Vásáry István 73 é. ref. szervizivbaj, Nagy Sándor 29 é. ref. ha-ihagy-máz, Horti Julianna 17 1/2 é. ref. béhurut, Kálmánczi Sára 4 hón. ref. béhurut, Gerge István 48 é. ref. mellhártyalob, Csohán László 10 hón. ref. béhurut.

II. Piacz-hatvan utcza i városrészben: Goldblatt Jakob Weisz Hermin izr. halvaszül. fia, Katona István 15 hón. r. f. béhurut, Magyar Daniel Rákosi Zsuzsanna ref. halvaszül. fia, Gyulai Margit 1 hón. ref. béhurut, Csapó Julia tövénytelen leánya Julia 3 hón. ref. béhurut, Benes Mari tövénytelen fia György 12 nap. veleszül. gyeng. Halmi Mihályné 67 é. ref. végelgyeng, Csizsár János 4 1/2 é. ref. roncsoló toroklob, Somogyi Dániel 71 é. ref. tüdőtagúás, Petri Lajos 7 1/2 é. ref. tüdővész, Kolb Bálint 2 hón. ref. béhurut.

III. Kossuth-Varga utcza i városrészben: Zengei Emilia 65 é. r. kath. aggkór, Barta Terézia 3 é. r. kath. szerencsétlenség, Szüts Mihály 42 é. ref. szervi szivbaj, Kovács Mihály 70 é. ref. gutaütés, Kripcó Károly 3 é. r. kath. agylob, Kiss Károly 1 hón. ref. veleszül. gyeng., Kerecsi Pálné 60 é. ref. tüdőhurut, özv. Somogyi Jánosné 60 é. ref. tüdőgümőkór, Vagner Miklós és Schmidt Anna keresztelelten leányuk r. kath. halvaszül. Topicz Ignácné 73 é. r. kath. guta ütés.

Szerkesztői posta.

O. O. („Egy kis félreértés.“) Lenne érke a heinei hang iránt, de itt-ott prózába zökken át. Vegye p. o. a harmadik strófia kezdetét:

Kiholt? ne mond azt stb.

Idővel jobbat kérünk.

Johann Schvalger. (Weltpriester, Ort am Traunsee.) Oly nevelő intézetnek, melynek igazgatója oly infámis magyarsággal ír és német aláírást használ a magyar levélhez, nem szolgálhatunk reklámmal. Még magyar gyermek találna odatévedni!

X. Y. Z. Debreczenben csakugyan lehet német nyelvű étlapokat találni Sőt van egy hely, a melyben egyetlen lap a rég lehangyolott és csupán magyar-gyűlöletében kitaró „Kikeriki.“ Bizony ez gyalázat. Sokkal czélszerűbb, hogy a vendéglőbe tévedő „vigécz“, a kinek a kedvéért tartják a német étlapot, tolmácsoltassa magának, hogy mit jelent a „kis gollasch“, vagy „perkelt“, mint hogy a nagy többségben levő magyar publikumot hozzá dühbe szállodáink ez indolenciája. Hogy milyen ortografával írják ezeket az étlapokat, arról jobb nem beszélni. A hazafiasabb gondolkozású vendéglősök egyesült akarattal talán kivihetnék, hogy a legmagyarabb alföldi város vendéglőiben ne legyen német szó, ne német étlap, ne német pinczér és ne hangozzék a német „Z a h l e n“ szó. Annyira magyar város Debreczen, hogy ilyen mozgalomra a Schulferein vagy a „Tribuna“ sem haragudhatnék meg. Talán a borra való megvonása lenne javító hatással a pinczér urakra?

MENETREND.

— Érvényes 1893. május hó 1-től. —

(Egységes vasuti (zóna) idő szerint.)

Debreczenből indul:

B.-pest—N.-Várad felé (gyv)	reggel 8 ó. 40 p.
" "	délután 12 ó. 52 p.
" "	este*) 10 ó. 31 p.
Csak N.Várad felé	d. u. 3 ó. 40 p.
M.-Sziget felé	d. u. 3 ó. 24 p.
" "	este 7 ó. 45 p.
" "	éjjel 3 ó. 09 p.
Kassa felé	reggel 8 ó. 45 p.
" "	d. u. 3 ó. 35 p.
" "	este. 7 ó. 40 p.

Büd-Szt-	(m. á. vasuttól reggel 5 ó. 48 p.
Mihály felé	" " d. u. 3 ó. 15 p.
	(vásártérről reggel 6 ó. 04 p.
	" " d. u. 3 ó. 30 p.
Füzes-Abony-	(m. á. vasuttól reggel 5 ó. 05 p.
felé	" " d. u. 3 ó. 50 p.
	(vásártérről reggel 5 ó. 18 p.
	" " d. u. 4 ó. 04 p.

Debreczenbe érkezik:

Budapest—N.-Várad felől:	éjje.**)	2 ó. 44 p.
" "	d. u.	3 ó. 09 p.
" "	(gy. v.) este	7 ó. 09 p.
Csak N.-Várad felől:	reggel	7 ó. 42 p.
M.-Sziget felől:	reggel	7 ó. 54 p.
" "	délután	12 ó. 29 p.
" "	este	10 ó. 16 p.
Kassa felől	reggel	8 ó. 07 p.
" "	délután	12 ó. 36 p.
" "	este	7 ó. 20 p.
Büd Szt-	(vásártérről reggel	8 ó. 09 p.
Mihály elől	(m. á. vasuthoz reggel	8 ó. 17 p.
	(a vásártérről este	7 ó. 21 p.
	(m. á. vasuthoz este	7 ó. 30 p.
	) vásártérről reggel	7 ó. 51 p.
Füzes-Abony-	) m. á. vasuth. reggel	8 ó. — p.
felől	) a vásártérről d. u.	5 ó. 07 p.
	) a m. á. vasuth. d. u.	5 ó. 16 p.

Budapestről Debreczenbe indul:

sz.v. reggel	8 ó. 25 p.
gy.v. d. u.	2 ó. 10 p.
sz.v. este	7 ó. — p.

*) Közvetlen vonat M.-Szigetről Budapestre.

**) Közvetlen vonat Budapestről M.-Szigetre.

A Kassa felé utazókra legalkalmasabb ha az este 7 óra 40 perczkor induló vonatra ülnek, a melylyel másnap reggel 6 óra 2 perczkor Kassára érkeznek:

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai“ nyomda és kiadó r.-t.

Felölös szerkesztő:

Vértesi Arnold.

Nyilttér.

Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, **privát-megrendelőknél közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes** selyemszöveteket, méterenként **45 krtól 11 frt 65 krig** postabér és vámmentesen, sima, csikos, koczkázott és mintázottakat, damasztot, stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban). Minták póstaafordulóval küldetnek. Svajczba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (1)

Tölsner Adolf

Billiárd-gyára

Bécs, V. Rumpersdorfergasse No. 7.

ajánlja cs. és k. kizárólag szabad.

fordíthatlan billiárdjait

két márványlappal most 525 frttól feljebb.

Elvállal egész kávéházi berendezéseket mindenféle módozatban, részletfizetésre is. Átjártott billiárdok bábra vagy carambolra új szerkezettel 150 frttól feljebb. — Arjegyzékek kívánatra ingyen.

179.

Az

„I S T V Á N“ gőzmalom társulat örleményének

ÁRJEJYZÉKE

s a j á t r a k t á r á b a n.

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megállapított 1887. évi június 1 én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Kötelezettség és engedmény nélkül készpénzfizetés mellett.

ZSÁKKAL EGYÜTT.

	100 kP
A. Asztali dara nagyszemű	15 20
B. Szinte „ aprószemű.	14 60
0 Királyliszt	14 60
1. Lángliszt kivonat	13.80
2. 1-ső rendű zsemlyelisz	13 —
3. Zsemlye liszt	12. —
4. 1-ső rendű kenyérlisz	11. —
5. Közép kenyérlisz	10.60
6. Kenyér liszt	9.60
7. Barna kenyérlisz	8. —
8. Takarmány liszt	6. —
11. Finom korpa zsákkal	—
12. „ „ zsáknélkül á	4.80
12. Durva korpa zsákkal	4.40
„ „ zsáknélkül	4.20
Csirke buza „ zsáknélkül	4.40

A zsákok suttartalma teljsulyt tisztasulynak véve.

A. B. 0—6 számig	85 kiló
7. és 8. szám	70 „
11. 12.	50 „

Debreczen, 1893. Aug. 30.

7820.

1893.

Hirdetmény.

A debreczen—békési törvényhatósági közut 20—21 és 33—34 km. szakaszán levő két (2) áteresznek 887 frt. 96 kr. összeg keretén belől leendő újból építésének biztosítása czéljából, **az 1893. szeptember hó 13-ik napjának** d. e. 10 órájára, hivatalos helyiségemben tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek,

A versenyezni óhajtókat felhivom, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó 5% nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig hozzám annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembenem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a hajduvármegyei m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes órákban naponkint megtekinthetők.

Kelt Debreczenben, 1893. Szeptember hó 4-én.

Rázsó Gyula

kir. tanácsos alispán.

Járványos időben ^{közönséges}
^{édes}
ivóvíz helyett a természetes
krondorfi savanyúvizet
ajánlják az orvosok. — **Kaphatók mindenütt**
Magyarországi főraktár: Budapest, Arany
János utca 9. szám.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget értesíteni, miszerint

SZENT-ANNA-UTCZA 2318. szám
alatt a mai igényeknek megfelelőleg berendezett

HENTES ÜZLETÜNKET

megnyitottuk és minden szakmába vágó árukkal a legjobb minőségben a legjutányosabb áron szolgálunk.

Szives pártfogásért esedezve vagyunk legmélyebb tisztelettel

Balogh és Szakácsi.

Bécs 1873. Budapest, 1885. Eszék, 1889. Zágráb 1891. M. Palánban London 1878
Érdemérem. Nagy díszokl. Díszoklevél. Nagy díszokl. 1877. aranyér. Díszoklevél.

Csik József

csász. és kir. kizárólag szabadalm.

első szerémi portland-cement- és vízhatlan mészgyár

BECSINBAN

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V. Rudolf rakpart 8.

ajánlja a t. építész és építőmester urak, építkezési vállalatok, földbirtokok községi és egyházi előjáróságok, valamint a n. é. építő-közönség kényelmére

Debreczenben Szabó Zsigmond fűszerkereskedő urnál raktárt tartok, hol saját gyártmányu

Portland-cement és vízhatlan mész

folytonosan legjobbj és egyenlő jó minőségben kapható. — Árjegyzékek a magyarázat kívánatra készséggel megküldetnek.

Páris, 1867. Bronz érem.	Kecskemét, 1872. Ezüst érem.	Ujvidék, 1875. Arany érem.	Szeged, 1878. Érdem-érem.	Trieszt, 1883 Arany érem.
-----------------------------	---------------------------------	-------------------------------	------------------------------	------------------------------

Szálloda-megnyitás.

Van szerencsém a mélyen tisztelt utazó közönséggel, valamint jóakaróim és barátaimmal tudatni, hogy az ujonnan épült és az ujkor igényeinek megfelelő, minden kényelemmel berendezett

Petanovits „Metropole szállodát” Budapest kerepesi-ut 58.

szombaton, szeptember 2-án

megnyitottam. A szálloda, mely Budapest legélénkebb utcáján, a keleti pályaudvar, színházak és a körut közvetlen közelében fekszik, a legmodernebb igényeket is kielégíti, t. i. összes helyiségei villamosan világíttatnak, továbbá a szállodában felvonógép, fürdők és télen központi gőzfűtés van bevezetve.

A szálloda a fő- és székváros egyik látványosságát képezi. A szálloda kitűnő étteremmel, téli kerttel magyar és francia konyhával és fényes kávéházzal rendelkezik. — Számos látogatásért esedezve, maradtam

Berkowitz J.

igazgató, ez előtt a Sacher C. szállodában.

Szoba árak mérsékeltek, világítás és kiszolgálás nem számítatik.

Frühau J.

szállodás.

A „DEBRECZENI ELLENŐR” kiadóhivatala.

A „CSOKONAI”

NYOMDA és KIADÓ

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

szives figyelmébe ajánlja a modern nyomdászati követelményeknek megfelelően berendezett

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mely újabban a legdiszesebb betűkkel szaporított és így a legkényesebb igényeket is kielégitheti.

Könyvkötészet

melyben a legkitűnőbb gépek vannak alkalmazva, a fővárosi és külföldi nagyobb könyvkötészetek méltó versenytársa.

Árai határozottak, olcsók.

Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan teljesít.

A saját kiadásában megjelenő „Debreczeni Ellenőr” részére

hirdetéseket olcsón elvállal.